

1-ИЛОВА

БЕЛГИЛАНГАН БЕРИШ НОРМАЛАРИ БҲИЧА АҲОЛИГА СЎТИЛАДИГАН ИЖТИМОИЙ АҲАМИЯТГА МОЛИК ОЗИҚ-ОВҚАТ ТОВАРЛАРИ ЧАКАНА НАРХЛАРИНИНГ ЧЕКЛАНГАН МИҚДОРЛАРИ

Table with columns: Номи, Улчов бирлиги, Берилган нархи (сўм), Коэффициент. Lists items like Оқ, қора, жавдар, макарон, гуруч, etc.

*) Нон, сут ва қаймоқ учун уларни қанчадан бериш нормаси белгиленмайд.

2-ИЛОВА

БЕЛГИЛАНГАН БЕРИШ НОРМАЛАРИ БҲИЧА АҲОЛИГА СЎТИЛАДИГАН ИЖТИМОИЙ АҲАМИЯТГА МОЛИК НОЗИҚ-ОВҚАТ ТОВАРЛАРИ ЧАКАНА НАРХЛАРИ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШНИНГ ЧЕКЛАНГАН МИҚДОРЛАРИ

Table with columns: Номи, Беравара коэффициентлари, 1 тоннага сўм ҳисобда (фурга). Lists items like Ил-газлама матолар, оқартирилган чит, мадаполам, etc.

*) бир жуфт калиш учун — 40 сўм
**) нормаланмайдиган товарлар

3-ИЛОВА

АҲОЛИГА КЎРСАТИЛАДИГАН ИЖТИМОИЙ АҲАМИЯТГА МОЛИК ХИЗМАТЛАРИ ТАРИФЛАРИ ДАРАЖАСИ ҲАЗМАТЛАРИНИНГ ЧЕКЛАНГАН МИҚДОРЛАРИ

Table with columns: Номи, Коэффициент. Lists services like Аҳоли эҳтиёжи учун бериладиган электр энергияси, Ҳаво транспортида ташиш тарифлари, etc.

*) Шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларида яшовчи аҳоли эҳтиёжлари учун бериладиган электр энергиясига бир кВт соат учун тегишлича 4 тийин ва 2 тийин ўрнига 8 тийин миқдорда тариф белгиленди.

4-ИЛОВА

ЭНГ МУҲИМ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ УЧУН ХАРИД НАРХЛАРИНИНГ ЧЕКЛАНГАН МИҚДОРЛАРИ

Table with columns: Номи, 1 тоннага сўм ҳисобда (фурга). Lists items like Бошоқли дон, Маккажўхори дони, Гуруч, etc.

ИЗОҲ: ишлаб чиқариш учун сарфланадиган жами харажатлардан келиб чиқиб, мол ёки еткитирувчилар учун энг юқори улгурчи нархи ҳар килограммига 50 сўмгача қилиб белгиленди.

Виждонан меҳнат қилаётганлар

ҲАВАСГА АРЗИЙДИГАН УСТОЗ

У жуда тadbиркор, қайси инганини кўзига қайси ил тўғри келишини яхши билади. Мен бунга олтинчи йилларнинг ўрта қисмидаги инсонан эдим. Оҳангарон ноҳияси Урта Чирчиқ ноҳиясига қўшиб олинган ўша йилларда ноҳия халқ таълими бўлимининг методист бўлиб ишларканман, турли йилларда, ноҳия миқёсидаги мажлисларда, халқ таълими бўлимининг кенгашида Умар Сидиқовнинг номи тез-тез тилга олинган турарди. Таътил пайти бўлганда, ўзларини кўрсатмасди. Сентябрь келиб, ўқитилар бошлангандан сўнг, халқ таълими бўлимининг ўша пайтдаги муdiri Одил ага Файзиев мени ҳузурига чақириб, бир хат тузди.

— Қирқ иккинчи мактабга борасиз, — дедилар Одил ага. — Умаржоннинг мактабига, қозоқ синфларини ажратиб керак, ўзбек болалари ҳам қозоқча гапиратган эмиш, Умаржон билан маслаҳат қилинглар. Мен йўлга чиқдим. Йўлга чиқдим-у, ўйлаб бораётганман: қанақа одам экан Умар ага. Довруғига қараганда, салобатли, анча калондирмоқдир. Балки... йўл, одамлар уни доим ҳурмат билан тилга олишди, анча ёқимтой киши бўлсалар керак. Йўл-йўлакай шу фикрда бордим. Мактабга киришим билан ўрта бўйли, юз-кўзларидан нур ёғиб турган, ўта даржада ҳазилга мойил, чехрасидан кишига фақат яхшилик қилишни ўйлайдигани яққол сезилиб турдиган киши — Умар ага Сидиқов қарши олдилар мени. Биз у билан ўқувчилар ёзган хат ҳақида баҳслашдик, муаллимлар билан фикрлашдик, ўқувчилар билан худди тенгдошларимиздай мулоқот қилдик. Натига, хайрият, яхшилик билан туғади. Мен унинг ўқувчилар билан мулоқоти пайтида ҳар бир ўқувчини худди ўз фарзандидай севишини, уларнинг ҳар бир калимасини тўғри тушуниб етганининг гувоҳи бўлдим ва сўхбат асосида бу ҳақда унга эслатиб ҳам ўтдик.

— Инсон аслида ўзини одамлар тушуниши учун дунёга келди, — деди у. — Сени қанчалик кўп одам тушунади, шунчалик ишанишнинг келавери. Шу туғайли ҳам одам элининг назарига тушади. Умар ага тўғри айтди. Элининг назарига тушганим — дилинг назарига тушганим. Дил назари эса сира ўчмайди. Бунда, албатта, инсон ҳиссиётининг кучи ҳам бор. Мен Умар Сидиқовнинг мулоқотида шунга имон келтирдимки, инсон ҳиссиётининг кучи масофани ҳам, вақтини ҳам ҳеч қачон ҳисобга олмайди, билмайди уни.

Умар Сидиқов яқин ўттиз йилдан бери Урта Чирчиқдаги мактабларда директорлик вазифасида ишлаб келаётган. Тўғри, у дастлаб ўз фаолиятини оддий муаллимликдан бошлади, кейин ўқув бўлимининг муdiri, директор, ноҳия рўноқмасининг бош муҳаррири, яна 4-ўрта мактабининг директори, узоқ муддат 42-мактаб ва мана ўн йилдан ортиқки, Тўйтендаги 32-ўрта мактабин бошқариб келаётган.

Қизик воқеа бўлганда бир замон, Мактабнинг талантли муаллимларидан бири илмий муdir билан иш устида аччиқ-араз бўлиб, бу ердан кетмоқчи бўлди. Уни ўз шайтидан ҳеч ким, ҳатто халқ таълими бўлимининг муdiri Лутфуллаҳон Нуруллаев, Плекхановнинг фалсафа соҳасида ёзган ҳамма асарлари «Марксизмга оид бутун халқаро адабиётдаги энг яхши асарлардир», деб ёзди. (Тўла асарлар тўплами, 42-том, 343-бет).

гапиришни одат тусига киритганига анча бўлди. Шу туғайли бўлса керак, 32-мактабин тамомлаган болаларнинг аксарияти ҳар йили олий ва ўрта махсус ўқув юртиларга қабул қилинган киришди. Мен Умар ага билан мулоқот қилаётган, мактабнинг ҳозирги аҳоли ва уни тузатиш чоралари тўғрисидаги фикрини эшитмоқчи бўлдим. Табиатан жуда кўноқ бўлган Умар Сидиқов шундай дедилар:

— Назаримда, биз қариб, ҳолдан тойган байталини миниб олиб, уни жон-жаҳд билан савалатган маст отборига ўхшаймиш. Шу йилда байталининг ҳам бошига етмасиз, ўзимиз ҳам ҳолдан тоямиз. Бироқ бу ҳақда очиқ-ойдин, рўй-рост, юрак ютиб айтишга бизда журъат, мардлик еттишмайди. Мардлар эса ўз гуноҳи устига ўзгалар гуноҳини ҳам олади.

— Назаримда, биз қариб, ҳолдан тойган байталини миниб олиб, уни жон-жаҳд билан савалатган маст отборига ўхшаймиш. Шу йилда байталининг ҳам бошига етмасиз, ўзимиз ҳам ҳолдан тоямиз. Бироқ бу ҳақда очиқ-ойдин, рўй-рост, юрак ютиб айтишга бизда журъат, мардлик еттишмайди. Мардлар эса ўз гуноҳи устига ўзгалар гуноҳини ҳам олади. Узингиз ўйланг, ҳеч замонда бир кунда олти-етти соат дарс ўқиган ўқувчи уйда яна шунча соат дарс тайёрлай оладими? Йўқ. Еки

қилди қолган. У халқ нолиби сифатида ўз сайловчиликнинг нақазларини бажариш учун астойдил азият чекади ва шу сабабли ҳам аввал 160 ўринли янги мактаб биносининг, сўнгра эса 320 ўринли янги бина қурилишининг ташаббускори сифатида ўз орзуларини ҳам ниҳоясига етказди, мактаб жойлашган қишлоқда тир, ҳарбий-спорт комплекси, 60 ўринли ошона, қишлоқ аҳли учун сув қувурлари қурилишларига етказди, Умар Сидиқовнинг фазилат ва хислатлари тўғрисида унинг нақазлари, тенг-қурларидан сўрайман.

Лутфуллаҳон Нуруллаев: Умар ага аjoyиб одам, қирғи-хотин билан ҳам, битта Умар агани тўғиб беролмас керак. Неъматилла Мажидов: Умар ага олашаққоннинг остидан туҳумини, таннос келинининг кийригидан сурмасини олишга ҳам қодир. Николай Тян: Умар аганин бирор нарсани қилолмаймаман, деган гапининг ўзи бўлмайди. У одамлар қила олиши мумкин бўлган ҳамма амалларни қила олишга қодир. Албатта, бу гапларни унинг садоқатли ҳавиллаш дўстлари айтишганини назардан қочмаслик керак. Лекин бу сўзларда жуда катта ҳақиқат борлигини ҳамма билади Тўйтенда.

Одатда, оиласида оромид бўлмаган эркакнинг жамиятдаги ўрни ҳам омонатга ўхшайди. Умар аганин Муҳтарамхон келинбойдай бахти барқарор уй бекаси бор экани, у жамият ва жамоатнинг фаоли, тарбияда мактаб яратган устоз саналиб юрипти. Унинг фарзандлари ҳам қотиб ва қомил бўлиб ўсдилар: Зафаржон вилоят кўз касалликлари шифохонасининг бош шифокори, Зуфаржон Тошкент шаҳар Октябрь ноҳияси халқ судьяси, Раҳбар — Фарғонада зиекор, Хўлкар — тарбиячи, Сарвар, Ниладур, Санжар ва Санобарлар ҳам ота ва онажонлари изидан боришяпти. Мен Умар ага Сидиқовдан мактаб ишига ва қадар берилиб кетганининг боисини сўрадим.

— Урта Чирчиқнинг ҳар бир муаллими бир бармоқ, бир ишанча, улар йўл, туғилганда эса мушт, мана шулар билан меҳр-оқибатда бирлашиб ишлаб, ўрғаниб қолдим бу ишга, — дедилар у киши. Бунга эшитиб, унга «Ўзбекистон жумҳуриятида хизмат кўрсатган халқ таълими ходими» унвонининг бекорга берилмаганига ишонч ҳосил қилдим. Эотан, Тўйтенда тарбияшуносининг ўз мактаби бўлган, Дастлаб бу мактабга Одил Файзиев, Раҳим Орплов, Константин Кан, Алдиқар Омонидов, Хусайн Оймураев, Умриё Ўйлошевлар асос солган эдилар. Бугун бу мактабин Лутфуллаҳон Нуруллаев, Ҳайдар Тошқатов, Николай Тян, А. Сайидраҳмонов ва бошқалар давом эттираётган экан. Умар ага Сидиқов уларнинг карвонбошиси ҳисобланади.

Ўтиб кетаётган йилларнинг оёғидан ушлаб қолиб бўлмас экан. Аммо одамлар ахшиларга ҳамма хавас билан боқадди. Урта Чирчиқ маорифчиларининг ўша яхшилари, сарварларидан бири Умар ага Сидиқов бўлдилар.

Мўмин ҚАЮМ, Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

ҲАМДЎСТЛИКНИНГ АҲРИМ ДАВЛАТЛАРИДА АСОСИЙ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИ

Table with columns: Номи, Улчов бирлиги, Ўзбекистон ўрта ҳисобда, Россия, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистонда ўрта ҳисобда. Lists items like Қолипда пиширилган нон, ўрта ҳисобда, Макаронлар, Гуруч, etc.

ИНСОН ВА ЖАМИЯТ
Хўш, Берштейн қандай фикрларни айтган эди.
Авалло, у Маркснинг пролетариат қашшоқлашиб бориши ҳақидаги фикрини танқид қилди (аммо ишчиларнинг капиталистлар томонидан эксплуатация қилинишини инкор этмади), пролетариатнинг қашшоқлашиб бориши тамоилини капиталистик ишлаб чиқариш усули эндигина қарор топаётган даврга хос бўлган ва замон ўтиши билан бартараф қилинадиган ўткинчи ҳодиса деб ҳисоблади. Берштейннинг фикрича, мулкдорлар кўнаяди, ўрта табақалар ўз тусини ўзгартиради, бироқ жамиятдаги ўз мавқеини сақлаб қолади. У ҳозирги жамиятда демократиянинг аҳамиятини юқори баҳолайди, уни бирон синф бутун жамиятга нисбатан сиёсий афзалликлардан фойдаланмайдиган ижтимоий тузумнинг белгиси деб ҳисоблаши мумкин бўлади. Умуман, Берштейн капитализмнинг истиқболга бирмунча умидворлик билан қарайди. Гарчи жамиятда сиёсий кураш мавжуд бўлса ҳам, бироқ бора-бора сиёсий зиддиятлар юмшади, деб ҳисоблайди. «Ички ишлар», жузъий (Бошиқ ўтган сонларда).

Россияда XIX аср охири — XX аср бошларида марксизм ривожлантирилганлиги ва оммалаштирилганлиги Плекхановнинг ном билан боғлиқдир. Плекханов ўзининг «Тарихий материалистик руҳда тушуниш тўғрисида», «Тарихда шахснинг ўрни ва аҳамияти тўғрисида» масала ҳусусида ва бошқа асарларида марксизм таълимийнинг ревиизи (тағйини) қилишга мурасасиз қурашувчи диалектик-материалистик сифатида майдонга чиқди. Бу таълимийнинг иқтисодий базис хал қилувчи аҳамиятга эга бўлиши ҳақидаги қондаларга қўшилши билан бирга Плекханов бу масалага жўн, юзани ёндашув тарafdорларини танқид қилди. «Иқтисодий деярли ҳеч қачон ўз-ўзидан тантана қилмайди, балки фақат устқурма воисотаси орқали, ҳаминча фанат маълум сиёсий муассасалар воисотаси орқали тантана қилади», деб таъкидлади у. (Танланган фалсафий асарлар. М. 2-том, 1966, 216-бет).

Иқтисодий шарт-шароитлар етуқлиги янги ижтимоий тузумга ўтишнинг зарур шарти эканлиги ҳақидаги гоияни Гарбий Европа социал-демократлари билан биргалликда қаттиқ туриб ҳимоя қилган Плекханов бевақт коммунистик тажрибалар ўтқазиб ярамаслиги ҳақида оғхланганди. Кейинчалик жамиятнинг социалистик неғизда қайта қуриш учун шарт бўлмай туриб ҳокимиятнинг инқилобчилар томонидан қўлга олиниши «Қадирий Хитой ёки Перуви империяси каби сиёсий мажруҳликка, яъни коммунистик неғизда янгилашган подшо иқтисодига олиб бориши мумкин», деб қўблади у. (Танланган фалсафий асарлар. М., 1-том, 1956, 105-бет).

Ленин сиёсий қарашларда Плекханов билан ўрталаридаги ихтилофга қарамай, унинг ижодий меросини юқори баҳолади. Плекхановнинг фалсафа соҳасида ёзган ҳамма асарлари «Марксизмга оид бутун халқаро адабиётдаги энг яхши асарлардир», деб ёзди. (Тўла асарлар тўплами, 42-том, 343-бет).

Маркс сарни олға ёки «марксизмдан сўнгги даврга, орқагами». Гарбий дунёда марксизм таълимийнинг тарafdорлари СССРда мустақкам ўрнашиб қолган расмий марксизм-ленинизмни, айниқса, Сталин талқинидаги марксизм-ленинизмни кескин танқид қилиш билан бирга ақидапарастлик сохтакорликлардан ва жўн ёндашувлардан покланган ҳақиқий марксизмга қайтишга қатъият билан даъват қила бошладилар. Жумладан, италиян марксчиси А. Грамши (1891—1937) шундай қилишга интилди. У «тарихий темир қонунлар»ни мутлақлаштиришга қарши чиқди, тарих жараёнини имкониётлар майдони деб ҳисоблаб, инсон шу имкониётлар оралигида ўз йўлини танлаб олади, деган фикрини айтди. Одамлар ўз фаолияти давомида бир хил имкониётларни рўёбга чиқаради ва бошқаларга йўл бермайди. Бу эса шахс ўз ишлари учун масъулиятли қилиб қўяди.

(Давоми бор).

